

Visitaprotokoll Karasjok sokn
28.01-01.02 2015
Tema: "Kirken - plass til alle "

Visitasen ble ledet av biskop Olav Øygard. Han ble assistert av prost Egil Lønmo og ledsaget av rådgiver Karl Yngve Bergkåsa.

Onsdag 28. januar

1000-1200 Prestemøte på Scandic hotell Karasjok

Tilstede: Biskop Olav Øygard, rådgiver Karl Yngve Bergkåsa, prost Egil Lønmo, Johan Bakken Sandvik, Solveig Andersen, Arne Skare, Franziska Förster, Bjarne Gustad, Jan Høifødt, Janos Kona og Esther Sonderegger Lønmo.

Før visitasen startet hadde biskopen møte med prestene i Indre Finnmark prosti.

1230-1330 Møte med Guolban og Láttušluohkká barnehage

Tilstede: Biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Franziska Förster

Biskopen med følge besøkte barna og fikk høre dem fremføre sanger med bevegelser, som de voksne etter beste evne forsøkte å følge. Det var fint også å treffe de minste i menigheten.

1330-1430 Møte med Kapro

Tilstede: Biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Franziska Förster

Daglig leder Olav Verstad ønsket biskopen og følge velkommen. Det ble servert kaffe og frukt mens det kom hilsener til biskopen. Deretter ble det omvisning av daglig leder og følget fikk se det mangfoldige arbeidet som Kapro bedriver.

1445-1545 Tilsynssamtale

Biskopen hadde tilsynssamtale med menighetspedagog Olaug Eriksen.

1600-1730 Møte med utvidet stab i peisestua

Tilstede: Biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Franziska Förster, menighetspedagog Olaug Eriksen, daglig leder Åsmund Samuelsen, diakon Marie Kemi, tolkevikar Anne Marit Eira Anti, pensjonist Johan Bakken Sandvik, Per Mosebakken, kirketjener Elen Maria Eriksen, graver Rudolf Rollstad, menighetssekretær Randi Sofie Eriksen, prostiprest Jan Høifødt, pensjonist Berit Anna Gulbrandsen, kirketjener Rolf Isaksen

Biskopen innledet møtet og fortalte om hensikten med visitasen. Det handler om tilsyn og det å se hva som skjer i menighetene. Det handler ikke primært om at alle skal få treffe biskopen, men at menighetene skal få hjelp til sitt lokale menighetslivet.

Kirkeverge Åsmund Samuelsen fortalte om hvor viktig det er at staben fungerer godt sammen. På den måten kan menigheten også nyte godt av de ansattes kompetanse og samspill. Det er viktig å ta tak i utfordringer og uenigheter i staben slik at man kan finne arenaer for videre samtaler og utvikling.

Kirketjener Rolf Isaksen fortalte om sitt arbeid. Det innebærer å ta vare på kirkebygg, det tekniske og at det er et ryddig arbeidssted i kirka.

Pensjonert prest Johan Bakken Sandvik tok opp problemstillingen med når man slutter å være prest. Han opplever at presterollen er noe han står oppe i selv som pensjonist og folk opplever han som prest. Og han er innstilt på å fortsette prestegjerningen så lenge det er mulig. Biskopen takket Bakken Sandvik for sin trofaste tjeneste gjennom mange år. Han la også til at det nok skal være mulig å finne en presterolle til ham i tida framover også.

Sokneprest Franziska Förster ønsker fokus på å involvere menigheten i menighetslivet og i gudstjenestene. Det er viktig å åpne menigheten for nye ideer. Folk søker til kirka og kommer når de blir invitert. Det er et godt engasjement i bygda og kirka betyr mye for folk der.

Elen Maria Eriksen fortalte om jobben som kirketjener i Šuoššjávri og Beaivvašgieddi. Mange i bygda har stort engasjement for disse stedene. Det er viktig å kunne tenke nytt, men også det å ta vare på tradisjonene. Ho har opplevd 46 prester i sin tjeneste og har sett mye forskjellig. Det var før i tida 13 gudstjenester i disse to kapellene og dette antallet er de senere årene redusert. Bygging av vei til Šuoššjávri kapell er en sak som bør prioriteres av menigheten.

Graver Rudolf Rollstad savner en ordentlig vei inn til kirka for rullestolbrukere. Grusen som ligger på kirketorget er til hinder for dette. Det samme problemet finnes også på kirkegården.

Diakon Marie Kemi er opptatt av at de som trenger besøk og ikke kommer seg til gudstjeneste får et tilbud. Ho driver også mye med forbønn for befolkningen i Karasjok. Det er et viktig arbeid å følge opp frivillige og se dem slik at de opplever seg verdifulle for menigheten.

Anne Marit Eira Anti ønsker at språket må tas på alvor. Det er vel så viktig for presten med tolk, som for menigheten. Dette arbeidet bør prioriteres i tida framover.

Jan Høifødt opplever at det er godt å komme inn døra til kirkekontoret. Det er et fint fellesskap blant de ansatte og en fin arbeidsplass.

Kirkesøkningen i Karasjok er god etter norsk målestokk, men det har også vært en nedgang her de seneste årene. Spørsmålet som melder seg er: "Hvem er det vi er kirke for og holder gudstjenester for?" Er det viktigste kriteriet at folk møter opp eller at folk møter Jesus, eller hvordan kan dette kombineres best mulig?

1730-1830

Tilsynssamtale

Biskopen hadde tilsynssamtale med diakon Marie Kemi.

1900-2100

Møte med MR/FR

Tilstede: biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Förster, Mette Anti Gaup, Pjera Jouni Somby, Anne Kirsten Veimæl Utsi, Kari Wergeland Teigmo, Anne Toril E. Balto, Åsmund Samuelsen

MR-leder ønsket velkommen og det ble sunget to salmer til innledning. Det ble stilt spørsmål ved tilskuddet fra BDR til sekretærhjelp for prosten. Dette beløpet har vært uendret de siste 10

år og trenger justering for å tilsvare den reelle utgiften. Biskopen repliserte at dette er tatt til etterretning av prostemøtet og vil bli adressert i nær framtid.

Den samme problemstillingen gjelder også for prostipresten sitt kontorhold, da beløpet har vært uendret siste 10 år. Biskop og rådgiver tar dette videre til administrasjonen på bispekontoret. I denne forbindelse er det også spørsmål om kontorforhold for kirketolkene og tilskudd for dette. For tiden er det ikke noe slikt tilskudd.

Kommunale tilskudd har ikke tilsvart det som må til for å dekke lønns- og prisvekst i menigheten. Det mangler ca. 300 000 kr for å kunne være ajour med lønns- og prisvekst. Det er også et spørsmål om kommunen skal gi tilskudd til to-språklighet i menigheten. Hittil har det ikke blitt gitt noe tilskudd til dette. Menigheten er i en gråsoner når det gjelder denne problematikken. Konfirmantene får per i dag et lite tilbud om samisk undervisning og dette muliggjøres av frivillige. Dette tilbudet må utvikles videre og de samisktalende ungdommene må ivaretas på en bedre måte. Språket er fundamentet i bygging og styrking av barn og unges identitet. Dette må også gjenspeiles i kirka. De ansatte som ikke behersker samisk må få tilbud om undervisning og fordypning i samisk språk slik at de kan kommunisere med de samiske "brukerne".

Diskusjon i menigheten rundt tospråkligheten. Hvordan ivareta både det samiske og det norske? Kan man ha egne gudstjenester på bare norsk og bare samisk? MR vil diskutere dette videre.

Kirkegården er et tema som skaper mye diskusjon i bygda. Det kommer hvert år kritikk fra både media og henvendelser til kirkekontoret. Møter med kommunen med dette som tema har vært gjennomført uten at det har resultert i en løsning. Det er problemer med jordsmonnet på kirkegården. Det kan legges torv oppå og dette vil ta bort mye av dagens problemer i tillegg til å være relativt vedlikeholdsfritt. Problemet er kostnaden på et slikt prosjekt. MR er i dialog med kommunen om å finne midler til dette. Gjerdet på kirkegården trenger også vedlikehold. Det bør tilrettelegges for dugnad og dette bør planlegges sammen med kommunen.

Karasjok menighet har et stort tilbud til hele kommunen og alle dens innbyggere. Fra babysang til besøk på omsorgssenter. Dette gjør kirka til en stor ressurs for kommunen. Det bør også prioriteres å involvere seg enda mer i samarbeid med frivillighetssentralen. Kirkeringen er en veldig viktig frivillig aktør i bygda og får til mye. De er en mulig pågangsdriver til å samle inn penger til rydding av kirkegården eller bygging av gjerde.

Menigheten har fokus på arbeid med barn og ungdom. Det er viktig at trosopplæringa i menigheten ivaretar disse behovene på en god måte. Månedlig skal det være en familiegudstjeneste/barn- og ungdomsgudstjeneste og denne liturgien skal tilpasses målgruppen. Det er viktig at alle involverte parter får god opplæring i eventuell ny liturgi. Dette må forberedes godt slik at endringene ikke kommer for raskt og radikalt.

I Porsanger har man hatt gode erfaringer med å bruke kirkekoret til å lære menigheten nye melodier og salmer. Det vil kunne være et nyttig verktøy til å begynne med og så vil det kunne gå av seg selv etter hvert. Biskopen gir sin tilslutning til at menigheten kan prøve ut andre liturgier enn de som har vært brukt til nå (de som foreligger i Davvisámi liturgiagirji).

Hele Bibelen på nordsamisk er et tema som mange har etterlyst. Det er et stort behov for at denne blir klar. Denne blir klar i 2019 og vil bli en meget god oversettelse. Derfor tar det også ganske lang tid siden kvalitetssikring av språket står i høysetet under dette arbeidet.

Det er ønskelig med mer samisk kontekstualisering i kirka når det gjelder tekstiler som er synlige der. Det gjør noe med mennesker å se sin egen kultur i kirka og blant menigheten. Endring av liturgiske plagg og utsmykking av kirkerommet må godkjennes av biskopen. Han stiller seg i utgangspunktet positiv til at det utvises lokal kreativitet for å fornye kirkerom og tekstiler i samisk kontekst. Kirketolkene kan for eksempel bruke silkesjal i kirkeårets farger. Sametinget har også mye samisk kunst. Kan det finnes en mulighet for å utsmykke kirka med slike kunstverk? Penger til slike formål som kirketekstiler kan søkes fra både OVF- og UDK-midler.

Tolkesituasjonen er utfordrende for menigheten. Av de tolkene som brukes er det flere som trenger å hviles p.g.a. alder og kapasitet. Det er viktig å rekruttere lokalt og stimulere til at mennesker som er språkdyktige kan få den spesielle kompetansen som trengs for å tolke innenfor kirka.

Joiken er et kontroversielt tema i samisk sammenheng. Det handler om respekt for de som ikke ønsker det i kirka og toleranse for de som ønsker at det skal være plass til det. Derfor er det også et meget vanskelig tema. Biskopen vil ikke komme med et påbud i en slik sammenheng, men vil overlate til menighetene lokalt å ta avgjørelser i slike spørsmål.

Torsdag 29. januar

0830-1000

Møte med kommunen

Tilstede: Biskop Øygard, rådgiver Bergkåsa, prost Lønmo, sokneprest Förster, kirkeverge Åsmund Samuelsen, ordfører Anne Toril E. Balto, rådmann Elfrid Boine

Biskopen innledet møtet og fortalte om hva som ligger i framtida for kirka og kommunepolitikken. I 2017 og senere i 2020 vil det bli store endringer for kirka og det vil få konsekvenser for tenkningen rundt kommunens rolle som lokal tilrettelegger. Sannsynligvis vil kommunene få en like stor rolle i framtida som de har hatt til nå.

Kirka har de siste årene opplevd at det ikke blir tildelt nok midler fra kommunen til å dekke menighetens samlede utgifter. Dette henger også sammen med en vanskelig situasjon i kommunen som har vært under administrasjon i denne tiden.

Det har vært flere møter mellom kirka og kommunen ang. situasjonen på kirkegården og lekkasje i kirketaket. Dette oppleves konstruktivt av begge parter og gjør at man kan holdes fortløpende orientert om tingenes tilstand. Av nye prosjekter skal det bl. a. bygges ny garasje på kirkegården og dette er nå lagt ut på anbud. Det er også ønskelig at det jobbes med restaurering av gjerdet rundt kirkegården. Kommunen har snakket om å skape et frivillighetsengasjement rundt rydding av kirkegården. Sammen kan man samle kreftene i bygda til å bli med på et dugnadsløft.

Rådmann opplyste at sokneprestboligen i bygda skal fornyes for 1,9 mill. kr. Dette vitner om at kommunen tar situasjonen på alvor. Menighetsadministrasjonen opplever møtene med kommunen positivt og det er en god dialog om å finne konstruktive løsninger i praktiske og økonomiske spørsmål.

1015-1115

Møte med Sametinget

Tilstede: Biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Førster, sametingspresident Aili Keskitalo, kontorsjef Magne Svineng, plenumsleder Jørn Are Gaski, Kirsten Appfjell, Roger Østby

Sametingspresident Keskitalo ønsket velkommen og representantene fra sametinget presenterte seg selv. Biskopen takket for at sametinget ville møte kirka og følget ble også presentert.

Det er et stort engasjement blant sametingets representanter når det gjelder kirkelige saker. Dette viste seg bl. a. under høringa som gjaldt skillet mellom stat og kirke. Særlig saker som omhandler samisk kirkeliv skaper engasjement. Dette forteller også noe om at kirka er en viktig arena også for samiske spørsmål. Både når det gjelder det språklige og ivaretagelsen av de åndelige behov som den samiske befolkningen har.

Biskopen fortalte at samisk kirkeliv er en viktig del av vårt bispedømme. Selvsagt i Indre-Finnmark og de kommuner som har samisk som forvaltningsspråk. Men det er også viktig å ivareta det samiske i de andre områdene i bispedømmet. Det holdes dagskurs i samisk for prester og kirkelig ansatte i regi av samisk rådgiver og dette tilbys alle prosti i bispedømmet. Målet er at det skal være noe samisk i alle gudstjenester i Nord-Hålogaland.

Bibeloversettelsen til nordsamisk blir ferdig i 2019 og dette prosjektet har tatt tid, nettopp fordi det tas på alvor og skal bli en oversettelse som kan brukes i mange år framover.

Sametinget setter også pris på engasjement fra kirka i forbindelse med urfolks rettigheter. Det var med sorg man registrerte at Svenska kyrkan ikke ville støtte en ratifisering av ILO-169.

Det er viktig at kirka er en pådriver i forsoningsarbeid og å ta på alvor den berikelse som samisk kirkeliv representerer i vårt bispedømme.

Rekruttering av samiskspråklige til kirkelige stillinger bør prioriteres. Det finnes stipendordninger til dette formålet. Problemet har ofte vært manglende søkere.

Tospråklighet i samiske menigheter krever mer ressurser. Sametinget bevilger midler til kommunene og det er i utgangspunktet der dette må adresseres. Språkmidler til prosjekter, samt ulike typer kulturtiltak, er det derimot mulig å søke på. Regjeringa satte ned et språkutvalg forrige høst. Det vil være lurt å ta med seg denne problemstillingen til dette utvalget.

1130-1215

Andakt på helsesenteret

Tilstede: Biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Førster, prostiprest Jan Høifødt, kirketolk Berit Alette Anti

Prostiprest Jan Høifødt ledet samlingen og Berit Alette Anti tolket. Biskopen avsluttet med en hilsen og lyste velsignelsen over forsamlingen. Det var godt oppmøte, nærmere 50 personer, og det var god salmesang blant de frammøtte.

1230-1430

Fagmøte i menighetssalen

Tilstede: Biskop Øygaard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Førster, Jan Høifødt, Esther Sonderegger Lønmo, Johan Bakken Sandvik, Olaug Eriksen, Randi Sofie Eriksen, Marie Kemi, Anne Marit Eira Anti, Rolf Isaksen, Åsmund Samuelsen

Biskopen innledet møtet og takket for oppmøtet. Han kunne fortelle om en god mottakelse overalt i bygda så langt i visitasen. Det er tydelig at menigheten i Karasjok er en viktig del av bygdelivet. Frivillighet er også en vesentlig del av dette bildet og en nødvendighet for at Karasjok skal ha et levende menighetsliv. Frivillighet gir et eierskap til det som skjer og de involverte blir medarbeidere innenfor kirka. Det er også en viktig del av den nye gudstjenestereformen, hvor aktiv involvering er en av hovedsakene.

Det er en utfordring i menigheten å få folk til å lage kirkekaffe. Engasjementet rundt dette har vært dalende de siste åra. Og antallet gudstjenester med kirkekaffe har blitt færre. Noen år har konfirmantforeldre blitt spurt, men det har ikke blitt noen permanent løsning.

En gang i året inviterer kirka til frivillighetsfest. Det er ca. 30 som inviteres til dette. Dette oppleves som et fint tiltak og en god måte å verdsette de frivillige i menigheten. Det vil være lurt å stille folk spørsmålet: Hva kan du bidra med? Og på den måten ansvarliggjøre dem til selv å finne sin plass i det frivillige arbeidet.

I Karasjok opplever menigheten at de frivillige deltar på mange ulike arenaer. Både i gudstjenesten og det mangfoldige tilbudet som menigheten tilbyr sine medlemmer. Det holdes blant annet bibeltimer i menigheten. Disse ledes av diakon Marie Kemi. Ho har vært flink til å spørre folk fra bygda til å bidra. Det er mange gode medarbeidere å ta av og det fungerer godt. De som kommer blir oppbygd og man får brukt av sine gaver.

Frivillighet er likevel blitt vanskeligere med åra. En trend i tida, profesjonalisering av kirka og generelt i samfunnet ser man den samme tendensen. De betalte i kirka må gi slipp på en del av sine områder og slippe til frivillige dersom dette skal fungere. Kanskje man må avgrense hvor mye den enkelte skal bidra, slik at det blir lettere å vite hvor mye det blir. Viktig å få eierskapsfølelse til det en holder på med. Da er det lønn nok at man får lov til å være med å bidra.

Biskopen avsluttet med en hjertelig takk til alle de frivillige i Karasjok menighet.

1445-1600

Møte med videregående skole

Tilstede: Biskop Øygaard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Førster, men. ped. Olaug Eriksen, lærer Inga Ravna Eira og elevene

Biskopen møtte elevene i religionstimen og fortalte om hva en biskop driver med. Det ble også åpnet for samtale. Elevene stilte gode spørsmål og det ble en interessant time for de som var involvert. Møtet ble avsluttet med middag og samtale med noen av lærerne på skolen.

1800-2000

Kveldsgudstjeneste i Valjok kirke

Det ble avholdt kveldsgudstjeneste i Valjok kirke. Preken ble holdt av prest for nordsamer, Karl Yngve Bergkåsa, og tolket av tidligere diakon Leif Petter Grønmo. KANU bidro også med sang og visning av lysbilder. Biskopen avsluttet gudstjenesten med velsignelsen. Etter gudstjenesten ble det servert kirkekaffe av lokale krefter i kirkelokalet.

Fredag 30. januar

0900-1145 Skolegudstjenester i Karasjok kirke

Sokneprest Franziska Förster ledet to skolegudstjenester for barne- og ungdomstrinnet på Karasjok skole. Skolebarna hadde forberedt seg til gudstjenesten og deltok både med lesing og sang. Gudstjenesten synliggjorde det gode samarbeidet mellom skolen og kirka i bygda.

1200-1330 Møte med Kirkeringen

Tilstede: Biskop Øygard, prost Lønmo, rådgiver Bergkåsa, sokneprest Förster, Lars Haugan, Leif Petter Grønmo, Berit Ellen N. Varsi, Per Varsi, Berit Alette Anti, Lillemor Nedrejord, Kari Balto, Per Mosebakken, Eldbjørg Gjelsvik

Kirkeringens leder, Berit Ellen N. Varsi, informerte om det kirkeringen har gjort for kirka. De har samlet inn mye penger til praktiske og nyttige ting i kirka. Bl. a. nye flaggstenger til kirka, nytt teppe til kirka og diverse utstyr til kjøkkenet. De siste 10 åra har det blitt samlet inn nesten 500 000 kr og dette har kommet Karasjok menighet til gode.

Berit Ellen ble takket for sin rolle som leder i Kirkeringen. Biskopen rettet også en stor takk til kirkeringen for det flotte bidraget til menighetslivet i Karasjok, både økonomisk og med frivillighet. Den jobben som gjøres er en del av det kristne livet og gjør evangeliet levende i folks liv. Vi er en del av Kristi legeme og lemmer på det, og det foregår veldig mye flott og oppbyggelig åndelig i regi av kirkeringen og dets medlemmer. Han ønsket til slutt Guds rike velsignelse over kirkeringen og dens mangfoldige arbeid.

1345-1445 Tilsynssamtale

Biskopen hadde tilsynssamtale med prostiprest Jan Høifødt

1500-1600 Tilsynssamtale

Biskopen hadde tilsynssamtale med sokneprest Franziska Förster.

1630-1830 Fest for frivillige i menigheten

Kirkeverge Åsmund Samuelsen ønsket velkommen til samlingen for de frivillige og takket alle fram møtte for deres gode bidrag til menigheten i Karasjok. Det ble servert mat og samtalene satt løst rundt bordet. De ulike foreningene fortalte om deres arbeid i bygda og sitt forhold til kirka. Soknepresten og biskopen takket for det viktige bidraget som de frivillige gjør for folka og kirka i Karasjok. Det hadde ikke vært mulig å drive så mye godt menighetsarbeid uten alle de frivillige kreftene. Til slutt lyste den nye prosten i Indre Finnmark, Egil Lønmo, velsignelsen over forsamlingen.

1900-2100 Salmesangkveld i Karasjok kirke

Prost Egil ønsket velkommen og ledet gjennom kvelden. Koret Skádjil sang for forsamlingen og Halvdan Nedrejord akkompagnerte. De fram møtte fikk også selv muligheten til å delta med salmesang og det ble sunget kjente og kjære salmer. Det ble en fin stund for alle som kom til kirka for å høre korets salmesang og synge sammen.

Søndag 1. februar

1100-1300

Visitagudstjeneste

Gudstjenesten ble innledet med prosesjon og innsettelse av prost Egil Lønmo. Han ledet så liturgien fram til preken. Biskopen forkynte ordet og sokneprest Førster ledet forbønnen og kunngjøringene. Prosten ledet så skriftemålet mens biskopen innstiftet nattverden og avsluttet gudstjenesten.

1330-1430

Visitasmøte

Visitasmøtet ble innledet av menighetsrådsleder Mette Anti Gaup. Hun takket biskopen for en fin gudstjeneste og en tale som rørte ved viktige ting.

Arne Skare takket for en flott gudstjeneste og ønsket den nye prosten, Egil Lønmo, velkommen til Indre Finnmark.

Prost Arve Marthinsen kom med en hilsen til den nye prosten og ønsket han velkommen i prostekollegiet. Han fikk også en bok som gave.

Egil Lønmo takket for oppmerksomheten.

Biskopen holdt sitt visitasforedrag.

Tidligere prost Lars Haugan kom med en hilsen til både biskop og den nye prosten. Han fortalte at vår viktigste oppgave som kirke er å peke på Jesus.

Laila Jernsletten kom med en hilsen til flere av de ansatte i menigheten. Ho hadde gode betraktninger om arbeidet rundt trosopplæring i kirka vår. Noe av det viktigste vi kan fokusere på er å få med frivillige medarbeidere i trosopplæringen.

Mette Anti Gaup avsluttet med å takke for møtet.